

FAKULTETSOPPGAVE I EØS RETT

JUS2111
Høst 2015

Antatt Tidsbruk:

I Lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag forbyr i utgangspunktet bruk av snøscootere til fritidsformål i utmark. Formålet med loven er «ut fra et samfunnsmessig helhetshensyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen» (§ 1).

Utmarksområdet Tusseheimen er fordelt mellom fem kommuner, og er et yndet rekreasjonsområde med store skogs- og fjellområder uten bebyggelse. Da regjeringen åpnet for en prøveordning med etablering av merkete snøscooterløyper, der man kan benytte snøscootere også for rene fritidsformål, og uten forutgående tillatelse, ble dette mottatt med både glede og forferdelse i de fem kommunene. Snøscooterentusiastene var selvfølgelig svært glade, men også eldre og andre gledet seg over utsikten til å kunne oppleve deler av Tusseheimen som tidligere hadde vært utilgjengelig for dem. Naturvernere og friluftsfolk var blant dem som ble forferdet over utsiktene til snøscooterløyper og -trafikk i Tusseheimen.

Prøveordningen var utformet slik at det var opp til den enkelte kommune å etablere scooterløype for fritidskjøring. Etter omfattende debatter i de fem kommunene vedtok tre av dem å etablere scooterløyper for fritidskjøring. Også andre tilgrensende kommuner etablerte slike scooterløyper. De to siste Tusseheimkommunene ville imidlertid ikke ha økt snøscooterbruk, og det ble derfor ikke opprettet løyper for fritidskjøring der.

De delene av Tusseheimen som var mest attraktive for fritidskjøring med snøscooter, med fine vidder og flotte utsiktspunkter, lå i de to kommunene som ikke etablerte løyper. Hos de lokale snøscooterentusiastene ble derfor gleden avløst av irritasjon. Støttet av flere eldreforeninger utfordret de snøscooterforbudet ved å arrangere en snøscooterutflukt der eldre mot et symbolsk beløp ble kjørt til vakre og vanskelig tilgjengelige steder i deler av Tusseheimen som ligger i de to kommunene. Snøscooterne hadde de lånt av folk i de tre andre tusseheimkommunene. Aksjonen var inspirert av aksjoner vannscooterentusiaster hadde holdt, og aksjonistene passet på at det bare ble brukt snøscootere som hadde opprinnelse i EØS-området. Ingen av snøscooterne var laget i Norge. Aksjonen ble en suksess på alle måter. Den fikk omfattende mediedekning, oppslutningen var stor, været strålende, deltakerne fornøyde, og førerne av snøscooterne ble alle tiltalt for brudd på lov om motorferdsel i utmark.

Under straffesaken gjorde snøscooterførerne gjeldende at forbudet mot bruk av snøscootere var i strid med artiklene 11 og 36 i EØS-avtalens hoveddel. De hevdet at forbudet gjorde at det var liten grunn for dem til å skaffe seg snøscooter. Forbudet måtte derfor ses som et tiltak med tilsvarende virkning som en kvantitativ importrestriksjon, og snøscooterførerne viste til den såkalte Dassonvilleformelen. Forbudet måtte også, hevdet de, ses som en ulovlig restriksjon på adgangen til å yte tjenester, siden det gjorde det ulovlig å frakte mennesker som ønsket det med snøscooter i utmarksområder.

Påtalemyndigheten gjorde på sin side gjeldende at det alminnelige forbudet mot bruk av snøscootere til fritidsformål i utmarksområder, ikke kunne regnes som et tiltak med tilsvarende virkning som en kvantitativ importrestriksjon. Påtalemyndigheten påpekte for det første at det bare er bruk av snøscootere til visse formål – fritidsformål – som er forbudt. Bruk til andre formål, så som nødvendig person- og godstransport til og fra faste bosteder, bruk i jordbruks-, skogbruks- og reindriftsnæring, politi-, ambulans- og redningstjeneste, er tillatt. For det annet påpekte påtalemyndigheten at bruk av snøscootere til fritidsformål er tillatt i en rekke kommuner, herunder de tre andre Tusseheimkommunene. Et forbud mot snøscooterbruk i utmarksområder kunne da ikke være i strid med EØS-avtalen art. 11.

Dersom forbudet mot bruk av snøscootere til fritidsformål mot formodning skulle anses som et tiltak med tilsvarende virkning som en kvantitativ importrestriksjon, måtte det etter påtalemyndighetens oppfatning likevel kunne opprettholdes. Generelt er fritidsbetont snøscooterkjøring i utmark ingen ønsket aktivitet, og den delen av Tusseheimen som ligger i de to kommunene er særlig uberørt og sårbar. Det er heller ingen annen snøscooterbruk der. Når dette er situasjonen, hevdet påtalemyndigheten, tilsier både natur- og miljøvern hensyn og hensynet til å ha noen stille og uberørte områder der befolkningen kan oppleve fullstendig ro, at forbudet mot bruk av snøscootere til fritidsformål ikke er i strid med EØS-avtalens regler, i det minste ikke det forbudet som gjelder i de to tusseheimkommunene.

For så vidt gjaldt anførselen om at reglene om fri bevegelse for tjenesteytelse var til hinder for å straffe snøscooterførerne, nøyde påtalemyndigheten seg med å påpeke at det ikke forelå noen grenseoverskridende elementer i saksforholdet. Så vel snøscooterførerne som passasjerene var hjemmehørende i de to tusseheimkommunene, og da kunne ikke EØS-retten være til hinder for å straffe.

Drøft og avgjør

- a) om forbudet mot bruk av snøscootere til fritidsformål er et tiltak med tilsvarende virkning som en kvantitativ importrestriksjon,
- b) om forbudet, dersom det er et tiltak med tilsvarende virkning som en kvantitativ importrestriksjon, likevel kan opprettholdes, og

c) om EØS-avtalen art. 36 flg. er til hinder for at snøscooterførerne straffes.

II EU-domstolen kjente nylig det såkalte datalagringsdirektivet ugyldig. Direktivet ble godkjent av Stortinget i 2011. Blant annet på grunn av islandsk motstand, er det ikke behandlet i EØS-komiteen, og dermed heller ikke innlemmet i EØS-avtalen. Dommen reiser derfor ingen særskilte EØS-rettslige spørsmål. Diskuter likevel de EØS-rettslige spørsmålene som ville oppstått dersom direktivet hadde vært innlemmet i EØS-avtalen.

Både I og II skal besvares. Ved vurderingen teller del I 2/3 og del II 1/3.